Podporni sklad upravlja in razdeljuje podpore odbor US.

II. Občni zbor **US naj z enkratnim zneskom — 50% svojega rezervnega sklada — podpre in pospeši ustanovitev samostojnega učiteljskega podpornega društva,** ki ima namen podpirati svoje člane v slučaju bolezni z denarnimi podporami in brezobrestnimi posojili. Ako ne bi bil v odbor tega novega podpornega društva voljen noben odbornik US in pa noben član ožjega sosveta UJU poverjeništva Ljubljana, potem ti dve korporaciji volita izmed sebe vsaka svojega zastopnika v odbor novega društva, ki se vabita k sejam in imata vse dolžnosti in pravice kot prava odbornika. Gori omenjeni znesek — 50% rezervnega fonda US — izroči US novoustanovljenemu učiteljskemu podpornemu društvu, ko bo ustanovitev tega društva oblastveno potrjena.

Studenci pri Mariboru, 14. julija 1929.

Anton Hren, s. r.

9. Zapisnik z Golnika (izvleček).

Šef-zdravnik dr. Neubauer je poročal sledeče: Razmišljal sem že večkrat o tem, kako **pripomoči učiteljstvu, da bi se lahko zdravilo v državnih zdraviliščih,** kjer se zdaj zaradi svojih nizkih mesečnih prejemkov in visokih dnevnih oskrbnin ne more zdraviti. V drugih državah imajo učitelji na razne načine poskrbljeno, da se v bolezni morejo primerno zdraviti. V Nemčiji je podporno učiteljsko društvo, ki podeljuje bolnim učiteljem večmesečne denarne podpore za zdravljenje. V Franciji nakazuje država sama denarne podpore v to svrho. V Rumuniji so vsa zdravilišča — ne samo bolnišnice — učiteljstvu brezplačno na razpolago. V Jugoslaviji se more učitelj zdraviti brezplačno le v 3. razredu državnih bolnišnic.

US daje podpore ob smrti člana. Za člana bi bilo važneje, če bi mu pomagalo društvo tudi v življenju. **US naj se reorganizira** tako, da bodo prejemali **1. dediči — svojci umrlih članov posmrtnin po sedanjem načinu, 2. v življenju pa član sam podporo, kadar bi bil bolan ali potreben zdravniške operacije.** Te podpore bi US zmogla na ta način, če bi se 1. posmrtnina, ki je danes visoka, pri izplačilu ne izdala v celoti, presežek pa porabil v bolniški fond ali 2. če bi člani prispevali mesečno določen znesek v ta namen, n. pr. 5·—, 10·— Din ali slično, posmrtnine bi se pa izplačevale tako kot doslej (neokrnjene).

Pričeten kapital bi bil v par mesecih že tako velik, da bi se lahko pričelo s podeljevanjem podpor, ne da bi bilo treba posegati po rezervnem fondu US. Od 1000 oseb boleha približno 24 oseb. Zdravljenje tuberkuloze v začetnem stadiju traja približno tri mesece; za druge bolezni navadno manj. S trimesečno podporo po 3000 Din bi se plačalo članu prilično eno polovico vseh stroškov za oskrbovanje v zdravilišču.

Denarne podpore bi se nakazovale le za zdravljenje v zdraviliščih ali za zdravniške operacije in to za vse bolezni. Podpore nakazuje od časa do časa društveni odbor, kateremu član-prosilec predloži račun od zdravilišča ali zdravnika s primernim potrdilom od šolskega upraviteljstva in sreskega učiteljskega društva.

Golnik, dne 12. junija 1927.

10. Predlog gospodarskega sveta UJU (izvleček).

Odbor US naj razmišlja, kako bi se izvedlo **podpiranje učiteljstva v okvirju US** same in to zlasti z ozirom na namen poverjeništva, uvesti članstvo pri US obvezno za vse svoje člane. Priporoča se razmišljanje v tej smeri, **da bi se določila za smrtne slučaje fiksna podpora 10.000 Din** in to brez ozira na število članstva, ki bi po obveznosti precej naraslo. Iz prebitkov ob smrtnih slučajih bi se v kratkem zbral potreben kapital za bolezenske podpore, če ostanejo prispevki članstva na sedanji višini.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1927.

Andrej Skulj, s. r. Alojzij Hreščak, s. r.

11. Izvleček iz Iv. Kocijančičevega načrta »Podporni sklad«.

Podporni sklad ustanovi lahko 1. Učit. samopomoč ali **2. novo društvo,** ki bi se v ta namen osnovalo.

1. V zvezi z US so možni sledeči načini: a) Člani plačujejo za »Podporni sklad« (Pskl.) mesečno od občnega zbora določeni znesek. Ti zneski se posebej vknjižujejo in nalagajo v hranilnici. b) Člani vplačujejo znesek pod a) le nekaj let. Podpore bi se podeljevale kot eno, ali dvoletna brezobrestna posojila. c) Članski prispevek za Pskl. odpade. Posmrtnina — znesek, ki se izplača članovim dedičem — se vsako leto na občnem zboru določi (fiksira) do prihodnjega občnega zbora. Presežki od vplačil se nalagajo v Pskl. č) Na občnem zboru se določi procent (n. pr. 5—10 odstotkov), ki naj se pri izplačilu posmrtnin v prihodnjem letu odtegne in vloži v Pskl. d) K naložbam v Pskl. pod a), b), c) in č) bi prispevali še: 1. US iz rezervnega fonda — po odmeri občnega zbora, 2. novovstopivši člani z zneskom, katerega bi določil občni zbor in 3. denarna darila in volila dobrotnikov.

2. Pskl. ustanovi in upravlja novo društvo, ki naj se ustanovi. Kalkulacija zavisi od števila članov in višine članskega mesečnega ali letnega prispevka, prav tako tudi denarne podpore društvenim članom. Poslovanje novega društva bi temeljilo najbrže na načinu, ki je opisan v 1 a). Imelo bi to prednost, da bi bilo lahko obvezno za vse člane — pripadnike UJU — poverjeništvo Ljubljana, kjer bi se osnoval namesto novega društva samostojen odsek. Finančni in moralni uspeh bi bil velik.

V Ljubljani, dne 3. maja 1932.

12. Predlog Toneta Šeška, Št. Ilj (izvleček).

Mladina se ne zanima za US in to iz razumljivega razloga, ker še ne misli na smrt in tudi nima povečini nikogar, za kogar bi bila obvezana prevzeti stroške za pogreb. Življenjska doba in razmere privedejo človeka do tega, da začne misliti na lastno ognjišče — na lasten dom. Pri tem zabrede v dolgove, iz katerih se težko izkoplje. **Ustanovi naj se ustanova, ki bi članom v slučaju poroke pomagala** s primerno vsoto, kakor se to vrši v US ob smrti članovi. Organiziralo naj bi se jo tako kot je US, bodisi kot njen odsek ali pa samostojno.

I. **Samostojna organizacija:** Osnuje naj se organizacija kot zadruga ali pomožna blagajna, ki bi svojemu članstvu **v slučaju poroke izplačevala zneske** kot n. pr. US posmrtnine. Člani morejo postati le osebe iz učiteljskih vrst. Vsak član lahko zavaruje sebe ali svoje najbližje sorodnike (otroke) in to le po enkrat. Pri vstopu v organizacijo se plača določena članarina, za upravne stroške pa letna članarina. **Dohodki za izplačilo podpore prihajajo iz članskih prispevkov,** n. pr. po 10 dinarjev. Čim večje je število članov, tem večje bodo podpore. Po 20- ali 25-letnem članstvu se takemu članu izplača 75% ali več pripadajoče podpore. Člani vplačajo članske prispevke kot za poroko, zavarovanec dobi od tega 75%, ostanek gre v rezervni fond.

II. **Odsek US. V okvirju US naj se osnuje oddelek,** ki bi izplačeval članom tega oddelka podporo ob poroki. **US bi imela oddelek A) za posmrtnine, oddelek B) za poročne podpore.** Člani so lahko le v enem oddelku, lahko pa tudi v obeh, seveda z obveznostmi in ugodnostmi enega ali obeh oddelkov.

III. **US bi brez delitve v dva oddelka izplačevala i posmrtnio i podporo za poroko.** Vsi njeni člani bi v slučaju smrti enega plačali določen znesek za posmrtnio (kot zdaj), v slučaju poroke enega člana pa zopet vsi določen znesek za to podporo. V obeh primerih bi lahko bil znesek enak. S tem bi prišlo do medsebojnega podpiranja starejših in mlajših članov in mislim, da bi bilo malo takih, ki bi ostali izven US.

Št. Ilj v Slov. gor., dne 18. maja 1932.

Tone Šeško, s. r.

13. Prelog Frana Skulja, Ljubljana (izvleček).

I. Pristopnina v § 13. naj se odmeri po letih in sicer:

v starosti od	20	do	25	let	. . .	10	Din
»	25	»	27	»	. . .	50	»
»	27	»	32	»	. . .	100	»
»	32	»	35	»	. . .	200	»
»	35	»	38	»	. . .	400	»
»	38	»	41	»	. . .	800	»
»	41	»	45	»	. . .	1600	»

II. Vsi člani, ki so bili **včlanjeni v društvu US in zdaj v zadrugi US 30 let** ter so izpolnili vse svoje obveznosti napram zadrugi, se **osvobode plačevanja nadaljnjih prispevkov, tudi upravnih stroškov.** Na nje pripadajoče doneske krije zadruga iz rezervnega fonda.

V Ljubljani, dne 14. junija 1932.

Fran Skulj, s. r.

V. Bolniško zavarovanje.

Hud udarec za vsakega človeka — zlasti državnega uradnika — je **bolezen v hiši.** — Zdravnik, operacija, zdravila, boljša hrana, delanezmožnost in še mnogo drugega je, ki mu jemlje težke dinarje iz itak suhe denarnice in iz posojilnice. Učiteljstvo pa zaenkrat nima druge pomoči. V US se je že večkrat govorilo in **razpravljalo o podporah v bolezni, o bolniškem (podpornem) skladu,** do pravega zaključka pa US tega problema ni privedla. (Gl. »Učit. tov.«, št. 15., 16. in 17.).

V zadnjem času je zbudil zanimanje za **»bolniško zavarovanje«** »Učit. tovariš« od 21. aprila 1932. in 3. junija 1932. **Ta velevažna in pereča zadeva zahteva nujne rešitve!** Ali ne bi oba tovariša, ki sta napisala omenjena članka v »Učit. tovarišu«, s še nekaterimi pomagači poskusila dobro zamisel oživiti, dati učiteljstvu socijalno ustanovo »bolniško zavarovanje«? Tov. F. Slokan, ki je že sodeloval pri takem zavarovanju, bo gotovo vedel nasvetovati prav lepe stvari iz svoje prakse. Če bi se »bolniško zavarovanje« naslonilo kot obvezno za vse člane na JUU — sekcija za dravsko banovino, dobimo v prvem letu ustanovo, ki bo neprecenljive vrednosti za vse učiteljstvo.

VI. Zaključek in poziv.

Tovariši, tovarišice! V zadnjih treh številkah »Učit. tovariša« sem opisal dejansko stanje US, kakršno je danes, poročal o vsem izvršenem delu od početka do zdaj, navedel skoro vse podrobnosti, o katerih se je razpravljalo in sklepalo na odborovih sejah ali občnih zborih in priobčil 13 važnejših predlogov, ki se ravno v tem času pretresavajo od odseka za preureditev zadružnih pravil. Jasno je, da bodo člani tega odseka storili vse, kar bo v njih moči in kar bo z ozirom na splošno stanje US priporočljivo in izvedljivo.

Potrebno je pa — kar sem že v prvem članku omenil — **da vsi člani sodelujejo s predlogi, nasveti, načrti, z obilno udeležbo in stvarnimi debatami na občnem zboru.** Za nasvete se priporočam tudi tovarišem (icam) nečlanom. Mislim, da ni nikogar med nami, ki bi v potrebi zametaval od tovarišev nudeno pomoč. **Upam, da bo prišel čas, ko bo US res »samopomoč« za vse učiteljstvo.**

Čas je kratek, do občnega zbora imamo samo še nekaj mesecev (aprila 1933.). Kdor ve kaj novega povedati, kaj boljšega priporočati, kaj lažjega in uspešnejšega nasvetovati, **ta naj sporoči svoje misli zadrugi US v Ljubljani.** Za vsak dober migljaj se zadružna uprava vsem tem sodelavcem že v naprej najlepše zahvaljuje. **Iv. Kocijančič.**

Splošne vesti.

— **Proslave na praznik Narodnega ujedinjenja** so proslavile naše narodne šole zelo slovesno. V več krajih so se udeležili šolskih proslav tudi zastopniki krajevnih šolskih odborov. Na mnogih šolah so priredili učitelji posebne proslave za narod v nedeljo, dne 4. decembra, ki so bile povsod prav dobro obiskane.

— **Učni načrt za osnovne šole.** Na seji izvršnega odbora JUU je poročal predsednik tov. Rašič, da je Glavni prosvetni svet izdelal nov učni načrt za osnovne šole. V odseku Glavnega prosvetnega sveta, ki je izdelal učni načrt so bili: predsednik g. dr. Štefan Bosanac, rektor Višje pedagoške šole v Zagrebu in člani gg. Štefan Marković, direktor ženskega učiteljišča v Sarajevu, Damnjan Rašić predsednik JUU in Ivan Dimnik, predsednik sekcije za dravsko banovino. Prosvetno ministrstvo je v odseku zastopal šef odseka za pouk g. Dragoljub Branković. Poleg stalnih članov je sodeloval v odseku še za vsak predmet po en član sveta kot strokovnjak za ta predmet. Ob tej priliki je treba poudariti, da je za učiteljstvo velikega pomena, da so v glavnem prosvetnem svetu — kot stalni člani tudi osnovnošolski učitelji, kar preje ni bilo. — Učni načrt bo objavljen, ko bo podpisan od gospoda prosvetnega ministra.

— **Učni načrt in program za višjo narodno šolo v kraljevini Jugoslaviji.** Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 65.764 od 26. avg. 1932. izdalo nov učni načrt za višjo narodno šolo. Ta učni načrt je posebno važen za dravsko banovino, kjer smo imeli že 8-letno šolsko obveznost uvedeno. V poštev pa pride tudi za vse višje narodne šole, ki so se osnovale po kraljevini v drugih banovinah. Po tem načrtu se je treba začasno ravnati in ga nujno potrebujejo vse narodne šole v dravski banovini. Iz tega razloga je načrt izšel v slovenskem jeziku v založbi Učiteljske tiskarne ter stane Din 8·—. Šole ga naročajo v Učit. knjigarni v Ljubljani.

— **Pravilnik o zaščiti članov JUU,** ki je bil izdelan na podlagi sklepa XII. glavne skupščine, je bil predložen izvršnemu odboru JUU. Predsedstvo je prejelo nalog, da prestilizira ta pravilnik, nakar bo objavljen v naših listih.

— **Spremembe šolskega zakona.** Izvršni odbor je razpravljal o predlogu sprememb in dopolnitev zakona o narodnih šolah, ki so predvidene v finančnem zakonu za l. 1932./33. Sklenjeno je bilo naprositi gospoda prosvetnega ministra, da odtegne projektirane spremembe, ker je izvršni odbor mnenja, da ne bi kazalo menjati določil zakona o narodnih šolah s finančnim zakonom, ker za take spremembe ne obstoja nujna potreba; poleg tega, bi bilo najbolje, da se menjajo predpisi specialnega zakona edino le s posebnim predlogom na zakonodajni forum.

— **Naročnina za »Učitelja«, »Narodno prosveto« in »Jugoslovenče«.** Prosvetno ministrstvo je izdalo pod O. N. br. 88964 poseben odlok, s katerim nalaga vsem krajevnim šolskim odborom, šolskim upraviteljem in učiteljem, ki niso še poravnali naročnine za »Učitelja«, »Narodno prosveto« in »Jugoslovenče«, da poravnajo ta dolg do 1. januarja 1933. Šolski nadzorniki imajo nalog pobrigati se, da bo ta odlok tudi izvršen.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

† Alojziju Strguljcu.

Nepričakovana smrt ga je iztrgala iz naše srede. V najlepši dobi 37 let je moral prekiniti svoje življenje, polno upov, polno nad, saj je bil le kratko dobo v svobodni domovini, ki ji pa ni mogel dati vseh svojih sposobnosti in uresničiti zanjo vseh svojih idealov.

Po vojni je nastopil svoje prvo službeno mesto v Tolminu, od tu je bil premeščen v Čezsočo, nato v Koritnico pri Bovcu, Ker je bil doma iz Bovca, ga je premestitev iz Tolmina osrečila, a ne za dolgo. Po znani poti vseh najvztrajnejših naših tovarišev v Primorju je moral zapustiti dom in iti v notranjost države v Fosano.

Težka je bila ta služba, težka pot od doma, a pokojni Stergulje je nastopil to pot s pritajenim gnevom v duši, ampak pogum mu ni upadal.

Pred tremi leti je prišel v Jugoslavijo — ves srečen in zadovoljen, da je le v svobodni domovini, ni tarnal, ko je dobil mesto na Resniku, visoki gorski vasici.

Sprosten vseh ovir se je posvetil z dušo in telesom nacionalnemu delu za mladino in narod.

Smrt ga je iztrgala iz naše sredine, prekinila njegovo idealno delo, in svobodna zemlja, ki je po njej tako hrepenel, ga je sprejela v svoje naročje.

Uživaj mir v grobu, ker življenje ti ga ni moglo dati! —j.

† Marinki Radičevi.

Marinka, kaj si nas res zapustila? Nisi nam podala roke v slovo, nisi se nasmehljala, niti z očmi nisi trenila — kar odšla si. Saj sonce je stalo visoko in daljna je bila pot do večerne zarje. Mahoma pa je sonce otemnelo, večerna zarja Ti je prišla nasproti ter Te zagrnila našim očem. Tvoje lepo, veliko srce je nehalo biti. Me vse smo imele prostora v tem srcu, ne samo me, še vsa Tvoja družina, pa vsa deca, cvetke na prostranem vrtu Tvojega življenja.

Nemo smo klonile, ko smo zaznale za Tvoj odhod. Tako čudno prazni so postali naši hodniki, zbornica pa, poprej vedno polna sonca, je postala vsa siva in mračna. Ob devetih nas je sklicala tov. voditeljica, Tvoja in naša prijateljica: tako težko se še nismo nikoli shajale. Tvoj prostor je prazen, s svetim spoštovanjem zremo nanj, pridušene besede padajo... Ob zbornično okno bije črna zastava, ob isto okno, ob katerem si tolikokrat slonela Ti. Ali je to plahutanje zastave, ali mar Tvoji dobrotni prsti trkajo plakajočim zadnji pozdrav? Kličeš nam: »Ne žalujte, saj meni je dobro, tako dobro! Spoznala sem Resnico, večni Lepoti gledam v obraz, vse uganke so razrešene!« Tvoj prostor je ves ožarjen, gotovo si navzoča, samo naši čuti so preslabi, da bi zaznali Tvojo bližino. Vedno si bila z nami, delila si z nami veselje in žalost, mar nas boš v tej najtežji uri pustila same?

Pred leti si dobila poziv, da bi šla v Zagreb. Rekla si: »Umrjem, če idem iz Celja. Ta okolica, to gričevje me je očaralo, tu bom ostala in tu hočem umreti!« Ostala si in — umrla. Tvoji pohodi v naravo so bili molitev, lesk Tvojih oči slavospev krasoti, ki jo je pila Tvoja duša. Zdaj pa je Stari grad ves žalosten in mrk, Miklavški hrib se je globoko zamislil, razigrane Lisce so umolknile, Savinjske Alpe so tako daljne. Urška in Peca sta si nadeli hermelin za zimo, turobno se vije vrh Pohorja. Tvoja duša je odhitela, saj je umrla krasota.

V nedeljo popoldne smo te spremili na Tvoji zadnji poti. Ob mrtvašnici Ti je govorila tov. voditeljica tople besede ter se Ti zahvaljevala za vso ljubezen in zvestobo, ob grobu pa učenka mestne dekliške narodne šole in učenka meščanske šole. Zadnji pozdrav Ti je izrekel predsednik sreskega učiteljskega društva, naglašujoč Tvoje verno članstvo. Ko je še iz otroških grl zadonela v srce žalostinka, smo zaihteli vsi... Pozno jesensko sonce pa je zbralo vso silo svojih žarkov ter pozlatilo ves prostrani božji vrt — Tebi v slovo.

Marinka, Tvoje telo počiva, spomin na Te nam ostane neskaljen in čist. Ko bo zavel lahen vetrič in se bo v sončnih pramenih kopala zemlja, ob luninem svitu in lesketu zvezd bodo naše duše zaslutile: Marinka pozdravlja... Do videnja, Marinka!

Kapusove pesmice iz prirode — učni pripomoček.

Vladimir Kapus, doma iz Kamne gorice, po poklicu pa novinar — urednik »Lovca« in pesnik, naši šolski mladini ni neznan. Koder imajo šolski otroci radio, ga je vzljubila naša mladež, saj tako lepo ne zna nihče opisati prirode, tako natančno ne zna nihče posnemati živali kakor on. Kajti je Kapus eden naših največjih prijateljev prirode. Navdušen lovec je in pozna vse skrivnosti živali, in že nekaj let sem neumorno vihti pero, da nam v verzih prikaže zanimivo življenje matere narave. Predlanskim je izdal prvo zbirko **»Pesmic iz prirode«,** prav te dni, deci za Miklavža, pa je povezal spet 40 pesmi v drugi zvezek »Pesmic iz prirode«.

Te njegove pesmice — nekaj smo jih že zasledili v »Lovcu«, nekaj v nedeljskih mladinskih prilogah naših dnevnikov — večino pa to pot prvič čitamo — so polne življenja, pritegnejo te, da jih čitaš v enem zamahu in si vesel Kapusovega optimizma. Nič suhoparnega naštevanja nima v svojih verzih, zdi se ti, da stopaš z našim odličnim Nimrodom po lesovih in se pred teboj odvija pester film naše prirode.

In kako poživi razred taka živahna pesem. Spominjam se, kako so zajele moj predlanski razred njegove »Goske«. Prav čeden prizorček smo napravili iz njih, da je bila slika še bolj naturalistična, so si mali iznajdljivci izdelali iz papirja dolge vratove — in bele glave z rumenimi kljuni. Te deklamacije, ki nas je zaposlila vsestransko, se deca nikakor ni hotela naveličati.

Razgiban razred pa se ne bo samo pri prirodopisnem pouku naslonil na Kapusove Pesmice. Še gorko knjigo, ki mi jo je izročil avtor, sem pokazal naši šolski mladeži. Pot v zemljepisni uri nas je vodila ravno k našemu morju. Nismo vzeli pod noge samo obeh železniških zvez preko Zagreba ozir. Ljubljane, Novega mesta in Karlovca. Poslužili smo se tudi avto-ceste mimo Ribnice, Kočevja, Broda na Kulpi, Gorskega Kotarja in Delnic na Sušak. Kot nalašč smo se ustavili za hip v Risnjaku — in tam smo se oprli na Kapusovo pesmico: Divja mačka. Prav poživila je naš izlet.

In kako je bil šolski živder-žavder vesel, ko smo sklenili za domačo nalogo spis: z lovcem, stricem Vladkom smo se odvezli z avtom (izračunali smo kilometre, ceno bencina, pot natančno skicirali itd.) v Gorski Ko-